

Jan Sturm

Van de Voorzitter a.i.

Van alle kanten beloert Andrée van Es me. Op de cover van het themanummer *De toekomst van de leraar van Didactief* (23 (1993), nummer 4) kijkt ze me in full colour vanuit een enigszins ouderwets schoollokaal spottend aan. Ze lijkt zich af te vragen of al die onderwijsmensen al door hebben wat voor kool ze hun gestooft heeft. Binnen in het blad is haar vrolijkheid nog toegenomen. Dat wordt begrijpelijk als je het citaat leest dat de verslaggevers haar hebben ontlokt en waarmee ze de tekst openen. 'Toen wij begonnen, had ik binnen een maand kasten vol met rapporten, fantastische ideeën, onderzoeksgegevens, noem het maar op. En ik dacht: wat doe ik hier eigenlijk. Alles is al bedacht. Wat echter de grote vraag bleek te zijn, is: Waarom gebeurt er dan niets?' (id. 5) Wie zou niet lachen als je dan nog eens anderhalf jaar neemt om die vraag te beantwoorden? Hoewel, een antwoord op die vraag ben ik nog niet tegen gekomen, maar ik moet bekennen dat ik me nog naar de boekhandel moet spoeden om de volkse versie van Andrée d'r schrijfsel te gaan halen. Daar zal ik maar mee beginnen, voordat ik me waag aan het echte advies, dat door Jacques Wallage – lees ik in diverse kranten, die ook maar geen genoeg van Andrée d'r gebabbel kunnen krijgen – al tot een 'juweel van een advies' is benoemd.

Zo onbekommerd en naïef *Didactief* Van Es over haar advieswerk laat praten, dat kan Wallage's eigen agit-prop instrument *Uitleg* – met, jawel, zo nu en dan een echte column van moeders brave borst, die zijn brave-borst-zijn daarin tot hoge hoogten opvoert (*Uitleg Extra* 9 (1993) nr. 10, 6 – zich niet veroorloven. Dat maakt alweer de openingszin duidelijk van het artikel dat *Uitleg* (9 (1993), nr. 10, 5) aan Van Es' advies wijdt. Voor de veiligheid is die maar niet uit Andrée's mond zelf opgetekend; je weet immers nooit. 'Andrée van Es, voorzitter van de Commissie toekomst leraarschap, blikt vermoeid en gespannen. De grote klus zit erop. Deze week is het langverwachte rapport uitgebracht over stappen om het beroep van leraar weer aan-

zien te geven. Met haar advies heeft de commissie een forse steen in de vijver gegooit.'

Geheel in de stijl van dit citaat drukt *Uitleg* geen kleurenfoto's, maar drie zwart-wit foto's van Van Es af, waarvan een op de cover. Op die laatste kan er nog een glimlachje af, maar binnenin is het een en al ernst.

Ook *Het schoolblad* (28 (1993), nr. 7) laat zich niet onbetuigd. Alweer een kleurenfoto van Van Es op de omslag. Binnenin mag Andrée het redactionele *Commentaar* als een soort pin-up-girl verluchtigen en van het (doorwrochte vakbonds-?)artikel van drie pagina's gewijd aan het advies, mag een hele pagina het derde konterfeitsel van Van Es in beslag nemen.

En wat zijn de koppen?

Het schoolblad:

- Commissie-Van Es wil verbeelding en beweging
- Uitdaging
- Het pijnlijk isolement doorbreken
- Een heuse carrière voor de leraar

Didactief

- Meer vrijheid voor de scholen
- De loopbaan van de leraar moet meer het karakter krijgen van permanente educatie
- Meeste leraren blijken tevreden met hun beroep en lesgeven
- Grote ontevredenheid bij leraren over hun loopbaanmogelijkheden

Uitleg

- Leraar moet uit zijn element breken

Als je de voorstellen bekijkt, schiet je na niet te lange tijd het Arabische spreekwoord in gedachten dat Annemarie Grewel Van Mierlo in de mond legt: Ik ben prins en jij bent prins, maar wie voedert de ezels?

Laat ik me hier en nu maar niet kwaad maken en zeker niet voor mijn beurt spreken. Eerst maar eens even afwachten of het VON-bestuur zich een mening wil vormen en die wil ventileren. Laat ik me hier en nu maar beperken tot onze eigen zaken: de ledenvergadering van zaterdag 3 april. Twee geve-

lens strijden om voorrang als ik daaraan terugdenk. Eerst maar het positieve. Er vond een levendige, bestuurlijke en inhoudelijke discussie plaats. De aanwezigen bespraken de activiteiten van het bestuur kritisch, maar met oog voor de soms beperkte mogelijkheden van het bestuur. We namen heel hartelijk afscheid van Gerrit Reitsma die jarenlang voorzitter van de VON is geweest en van Henk Lammers, de kundige hoofdredacteur van Moer. Over Gerrit durfde ik de ledenvergadering te zeggen, dat als de VON zou overgaan tot het benoemen van ereleden, er naar mijn mening twee benoemingen voor de hand zouden liggen: Steven ten Brinke als oprichter van de VON en Gerrit Reitsma. Als Gerrit in de barre tachtiger jaren niet met (school)meesterlijke moed de VON draaiende gehouden had, zou de vereniging nu zeker al een ontijdige dood gestorven zijn geweest. Ook vanaf deze plaats, Gerrit, nogmaals: Hartelijk dank!

En het negatieve dan? Niet de sfeer, de inhoud, de interactie, maar de opkomst van de leden. Ik ben er nog steeds niet in geslaagd erg dicht bij de doelstelling van mijn voorzitterschap te komen: naast het bestuur en de redactie een groep van 25 VONners te recruteren die twee keer per jaar met het bestuur wenst te discussiëren over het beleid en over actuele ontwikkelingen in het vak. En ik heb nog maar weinig tijd. Ik zal dus ofwel een Tom Poes moeten vinden of zelf een list moeten verzinnen.

Nog iets negatiefs: afscheid nemen van bestuursleden is altijd een beetje zuur, maar het wordt wrang als er geen horde aanstormend talent gereed staat om het roer over te nemen. Dat laatste is zeker niet het geval en toch is het hard nodig. Dat blijkt wel uit het rooster van aftreden.

VON-BESTUUR

Rooster van aftreden

Bestuurders worden gekozen voor een periode van ten hoogste drie jaar en zijn maximaal voor twee termijnen herkiesbaar. (Huishoudelijk Reglement VON, artikel 6.5 nieuw)

De voorzitter van de vereniging wordt in functie gekozen en is voor één tweede termijn herkiesbaar. (Idem, artikel 6.6. nieuw)

Op grond van deze artikelen is het volgende rooster van aftreden op te stellen.

- Lente 93: Gerrit Reitsma, afgetreden
Addie Gerritsen, herkozen
Mariet van Goch, herkozen
- Lente 94: Jan Sturm, herkiesbaar, geen kandidaat
- Lente 95: Mariëtte Hoogeveen, herkiesbaar
Ingrid Evers, herkiesbaar
- Lente 96: Anja Swennen, herkiesbaar
Gé Verstegen, herkiesbaar

Wat vooral zorgen baart op dit moment is, dat er geen gekozen bestuursleden zijn uit het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs. Ook de ledenvergadering toonde daarover haar zorg, wat het bestuur er toe aanzet zijn inspanningen om deze lacunes op te vullen, danig te vergroten. Maar een beetje hulp daarbij kan het bestuur goed gebruiken. Wie dus een tip heeft voor een kandidaat of wie zelf kandidaat wil zijn, wordt dringend gevraagd dat kenbaar te maken.

De ledenvergadering sprak er ook haar bezorgdheid over uit dat de Thema-middag van het vorig jaar evenmin het gestelde aantal bezoekers wist te trekken. En het bestuur moest beschaamd erkennen dat het had verzuimd een grondige evaluatie van die bijeenkomst door te voeren. Dat zal alsnog dienen te gebeuren. De thema's voor de bijeenkomsten zijn op de najaarsledenvergadering vastgesteld. Om er wat meer bekendheid aan te geven druk ik de thema's hieronder af. Er is een notitie voor handen waarin alle thema's nader toegelicht worden; wie in die toelichting geïnteresseerd is, kan die notitie opvragen bij het secretariaat: p/a Vakgroep Nederlands KUN, Postbus 9103, 6500 HD Nijmegen; telefoon 080-612898 of 080-235159)

Vakinhoudelijke thema's voor VON Thema-middagen

- 1 Taalvaardigheidsonderwijs in multicultureel onderwijs
- 2 Wie neemt de besluiten in het moedertaalonderwijs?
- 3 'Geletterdheden': Beleving van pluraliteit in en buiten school
- 4 Rollen voor een taaldocent
- 5 Zorgverbreiding en taalonderwijs
- 6 En de spelling dan?
- 7 Een vergeten taalvaardigheid?

- 8 Schrijven
- 9 Gericht Schrijven: Taal leren door leren door taal
- 10 Tekstverwerking
- 11 Lezen en literatuur: de inhoud
- 12 Differentiatie; omgaan met verschillen
- 13 Leerlinggericht moedertaalonderwijs: Waarom blijft dat zo moeilijk?

Het bestuur start deze maand de inhoudelijke voorbereiding van de najaarsledenvergadering en de daaraan gekoppelde themabijeenkomst, die volgens planning plaatsvindt op

**Woensdag
27 oktober 1993
in
Utrecht**

Wie bij die voorbereiding betrokken wil worden is hierbij hartelijk uitgenodigd; een telefoontje aan het secretariaat volstaat.

Ik kan hier natuurlijk niet de hele ledenvergadering 'verslaan'; dat zou trouwens dom werk zijn, want de secretaris heeft inmiddels haar werk reeds gedaan. Wie op de ledenvergadering aanwezig was, krijgt het automatisch toegestuurd. Wie er niet was, kan het verslag opvragen bij het secretariaat; ook daarvoor volstaat een telefoontje naar het secretariaat.

Toch maak ik er met genoegen melding van, dat de ledenvergadering op plezierige wijze kon kennismaken met Inge Piena, de nieuwe hoofdredacteur van *Moer*. Zij presenteerde de begroting 1993 voor *Moer* en gaf een toelichting op de werkzaamheden en gebeurtenissen uit 1992. In 1993 zal gewerkt worden volgens de *Integrale regeling van de bestuurlijke en financiële verhoudingen tussen bestuur en redactie* die de ledenvergadering in het najaar van 1992 heeft vastgesteld. Op grond van evaluaties lopende het verenigingsjaar zal vastgesteld moeten worden of de regeling uitvoerbaar is of dat die bijstellingen behoeft. De tekst van de regeling luidt als volgt. (Op bijna alle artikelen is wel een toelichting geschreven; die laat ik korthedshalve weg. Maar op-nieuw: wie geïnteresseerd is, kan het hele stuk opvragen.)

Het budget

De Redactie krijgt jaarlijks, in september voorafgaande aan een boekjaar, uit de te verwachten inkomsten van de Vereniging een budget toegekend op basis van een door de ledenvergadering vast te stellen verdeelsleutel met de termen Redactie : Bestuur : (Andere) activiteiten voor de leden = $X : Y : Z$.

De Redactie stelt jaarlijks zelf, een maand voor de najaarsledenvergadering, een begroting op, o.a. ingedeeld in kostensoorten en -plaatsen. In een toelichting verantwoordt ze de gemaakte keuzes. De begroting omvat tenminste de kostensoort Onvoorzien uitgaven en een post Reserve.

Het Bestuur toetst na indiening de begroting marginaal. De najaarsledenvergadering voorafgaande aan het boekjaar keurt de begroting goed.

De Redactie kan in de loop van het boekjaar een herziene begroting indienen. Het bestuur toetst die na indiening marginaal. De ledenvergadering keurt de herziene begrotingen (achteraft) goed.

In het geval dat er in enig boekjaar onderuitputting van de begroting optreedt, worden de overgebleven gelden toegevoegd aan het Redactiebudget voor het volgende boekjaar, voorzover de onderuitputting niet meer dan een kwart van het budget betreft, afgezien van de Reserve.

Tenminste éénmaal per lopend boekjaar en in ieder geval vóór 1 juni van elk boekjaar geeft de penningmeester aan in hoeverre de reële inkomsten in de pas lopen met de verwachte inkomsten. Als de reële inkomsten meer dan 5% achterblijven wordt het redactiebudget proportioneel verlaagd. De penningmeester heeft het recht op elk moment in een lopend boekjaar zo'n check uit te voeren; als dan blijkt dan de inkomsten (structureel) achterblijven, wordt het budget bijgesteld.

De financiële afhandeling

Alle rekeningen voor de samenstelling, productie en verspreiding van *Moer* worden, voorzien van een kostenplaatsaanduiding, via en door de Redactie bij de penningmeester ingediend. De declaraties van de redactieleden worden door de redactie voorzien van een kostenplaats en minimaal éénmaal

per kwartaal bij de penningmeester ingediend. Alle andere rekeningen gaan rechtstreeks naar de penningmeester, die eventueel kopieën ervan naar de redactie stuurt. Bij proportionele overschrijding van een kostensoort waarschuwt de penningmeester de redactie.

De penningmeester toetst de uitgaven marginaal.

De penningmeester is eindverantwoordelijk voor alle financiële afhandelingen.

Declarabele uitgaven kunnen tot een maand na het verstrijken van het desbetreffende kwartaal bij de penningmeester gedeclareerd worden; daarna vervalt het recht op declaratie.

Beleid

De hoofdredacteur en de voorzitter overleggen met elkaar over de optimale inhoudelijke afstemming van het bestuurs- en redactiebeleid.

De Redactie en het Bestuur vergaderen eenmaal per jaar gezamenlijk, bij voorkeur in de herfst van elk verenigingsjaar.

De Redactie is verplicht het verschijningsrooster voor Moer zodanig in te richten dat de ledenvergaderingen ten minste een maand van te voren aan te kondigen zijn. Die verplichting vervalt als het bestuur de data niet ten minste een jaar van te voren heeft bekend gemaakt.

Overgang

Het bestuur stelt deze regeling vast, de ledenvergadering keurt ze goed.

Deze regeling gaat in per 1 januari 1993

De regeling heeft twee doelstellingen. Allereerst versterkt ze de financiële autonomie van de redactie: hoogstens éénmaal per jaar hoeft er over de pecunia onderhandeld te worden. Dan weet de redactie weer waar ze financieel aan toe is. Aan de andere kant biedt de regeling de penningmeester de mogelijkheid de financiën beter in de hand te houden. Dat laatste is noodzakelijk, zoals ook op de ledenvergadering vastgesteld is. Weliswaar lijkt het ledenverlies min of meer tot staan gebracht, maar als er voor 1993 geen beroep op de reserves

gedaan was, was de begroting niet sluitend te maken geweest. Het bestuur zal zich dus moeten bezinnen op andere maatregelen.

In ieder geval zal de campagne om tientjesleden te winnen geïntensiveerd worden. Ruwweg komt die regeling erop neer, dat studenten aan de lerarenopleidingen (Pabo, NLO, ULO) voor één jaar voor een tientje VON-lid kunnen worden en dan dus voor een tientje een jaargang van Moer in huis krijgen. In de daarop volgende jaren kunnen de studenten voor f 25 lid worden, net zo lang tot ze een baan gevonden hebben. Om bekendheid aan deze regeling te geven willen we graag een beroep doen op onze collega's die aan de opleidingen werken. Een klein duwtje in de rug van hun studenten kan natuurlijk veel uitmaken.

Ik ben benieuwd of we het hier mee redden de financiële problemen het hoofd te bieden.